

Ч О В Е К О Я Д К А Т А

Иван Радоев

ПЪРВА ЧАСТ

Старчески дом в с. Геша. Три километра над гр. Дряново. По диагонала насреща е Дряновския манастир. В дъното се вижда тунелът на магистрала Търново – Габрово. В тунела не се вижда нищо.

Този дом не е строен специално за целта. Големите градове са далече. Още по – далече са цивилизацията, автоматизацията, неврозата, модерната стерилност. Едно стадо овце минава всяка сутрин под прозорците от долу на горе и привечер се завръща от горе на долу. Горе – долу това е външното описание.

Цялата история се развива в малката галактика на старческия дом – помещение, което служи за обща дневна стая – място за контакти, както се казва в голямата световна политика. Тук столовете са уморени, масата е уморена. Телевизора също е уморен и от две години не поддържа никакви връзки с политическите коментатори. Епохата на интервютата тук е залязла.

След вечеря. Старците са вече по стаите си. Те са спечелили още един ден от времето, времето е загубило един ден от живота си. Единствените предмети, които живеят бодро и наивно са две дървени фигурки на мъж и жена. Аспарух ги е издялал. Според него това са Адам и Ева. Според вас може и да не са. На едната едната фигура е закачена табелка с надпис “Аспарух”, а на другата – табелка с надпис “Величка”. От главата на Ева т.е. Величка един дълъг булчински шлейф опасва бяла дъга към дъното на сцената и завършва в ръката на човешки скелет.

Влиза управителката, която води един старец, току – що пристигнал с автобуса, за да заеме освободеното място в дома. Не може да се каже, че управителката хладнокръвно посреща скелета срещу себе си, но запазва хладнокръвие и оставя стареца да седне на един стол. След това бързо излиза. Нахълтва Шабан, домакинът на дома, биеки голям училищен звънец. Старците, които все още не са легнали, бързо излизат от стаите си.

ШАБАН - (посочва скелета) Кой донесе този символ?

АНОМАЛИЯ – Не е символ, а скелет.

ШИШМАН - От училището е останал...

РЕДОСЕЯЛКО – Живееше в килера...

ШАБАН - Аз ще утрепя един за назидание, но да видим кой ще бъде!...

Шминги! (пауза)

ШИШМАН – Вижте! На злосторника косите горят! (Гена и Кънчо инстинктивно си хващат главите) Ето ги!... Забравили сте приказката стари магарета.

ГЕНА - Искахме за веселие и всеобща изненада...

КЪНЧО - Да кажем, че смъртта е безсилна. Като Ромео и Жулиета.

(ЙОТА, която я няма, отива при КЪНЧО и мъмри с жестове и знаци.)

ШИШМАН – Със смъртта шега не бива... Смъртта е неизвестност.

РЕДОСЕЯЛКО – Тия работи аз бях ги издялал за украса и добролюбие. Това са Адам и Ева, Кънчо. Ти си артист и трябва да уважаваш фантазията на другите.

КЪНЧО - Това е шега, бе!

ШИШМАН - Със смъртта шега не бива. Смъртта е неизвестност. Едно време, нашето село го нападнаха гражданите...

АНОМАЛИЯ – Шшшт!...

РЕДОСЕЯЛКО – Кажу, Шишмане!

ШИШМАН - Кажвам, когато върлуваше миграцията, нашето село го нападнаха гражданите... Имаше един Топузов, началник на животновъдството в Министерството на земеделието. Нападна той нашето село и му хареса местенцето на брат ми. Парцел беше, после го отчуждиха за разширение на селото. И тоя Топузов, какво прави, по телефона упражниха натиск. Брат ми ходи при кмета, за сина си го пазя, вика, не го давам. Но оня Топузов пак упражни натиск и един ден току стовариха камъни, мертеци и тухли и запяха "Градил Илиа килия". Петдесет дена в новото разширение миришеше на гроздова. Брат ми Кунчо, какъв човек, не можеш да го разбереш. Все край строежа се навърта. Ония паят "Градил Илиа килия" и той пее "Градил Илиа килия".

ВЕЛИЧКА - Той що пее?

ШИШМАН - Ти що пееш, викам му. Мълчи.

КЪНЧО - От нерви трябва да е било.

ШИШМАН - Викам си, на брат ми му изгоряха бушоните. (тока спира)

РЕДОСЕЯЛКО – Аман с тия бушони!

АНОМАЛИЯ – Драснете кибрит!

ШИШМАН - Ето ти кибрит.

РЕДОСЕЯЛКО – Къде го?

ШИШМАН - В ръката ми.

РЕДОСЕЯЛКО – Къде ти е ръката?

ШИШМАН - Ето я.

РЕДОСЕЯЛКО – Не я виждам! Драсни клечка, какво друсаш тая кутийка.

ШИШМАН - Дръж!

РЕДОСЕЯЛКО – Напипах я.

ШИШМАН - Пъпката е от другата страна.

РЕДОСЕЯЛКО – Няма пъпка.

КЪНЧО - Вземи друга клечка!

РЕДОСЕЯЛКО – И тая няма!

ШИШМАН - Виж друга!

РЕДОСЕЯЛКО – И тая е без пъпка! И тая няма! И тая няма!

ШИШМАН - Давай кибрита на мене!

РЕДОСЕЯЛКО – Няма повече клечки.

АНОМАЛИЯ – Господи, ще полудея!

РЕДОСЕЯЛКО – Напипах го! Готово! (светва)

ШИШМАН - Викам си аз, на брат ми ще му изгорят...

РЕДОСЕЯЛКО – Не!... Карай нататък!

АНОМАЛИЯ – Шшшт!

ШИШМАН - Отмъстителен човек беше брат ми. Аз по – отмъстителен човек не съм виждал. Бате, викам му, така внимателно, недей да ходиш там да пееш, ще ти пуснат дума из селото, може и луд да те изкарат, ще вземат да не ти признават трудодните, ще кажат: ами той Кунчо ходи и пее, какво е работил... Вярно, казвам му, че трудът е песен, ама кога работиш и не пееш. Вземеш ли да пееш, това си е песен, не е труд... Нейсе, туриха покрив ония, измазаха. Днес четвъртък – други ден събота. Други ден, вика брат ми, ще посрещам Топузов. В събота след пладне, тъкмо изкарват добитъка женорята, горещо още, от към новото разширение пици жена, ама пици като да я колят с тъп нож. “Не я искам тая проклета къща! Кракът ми няма да стъпи в това село! Тука ли намери да ме покараш!”... Жената на Топузов реве, цялото село тича към новото разширение и аз тичам. И какво да видя! Очите ми не могат да повярват! Като да беше сън! Гледам брата под стряхата на Топузовата вила, напълно безмълвен. Ех, братко, рекох си, изгоряха ти...

КЪНЧО - Шишмане, моля ти се, внимавай с тия бушони!...

ШИШМАН - Виси брат ми, а в ръката му писмо. Скачам аз, режа въжетото, а той само се свлече и изпусна писмото...

РЕДОСЕЯЛКО – Гледай ти!...

КЪНЧО - Трагическа история...

(ЙОТА пита със знаци: “Какво пишеше в писмото?”)

ШИШМАН - Писмото ли? Помня го още. Това е единственото писмо, което съм получавал през живота си.

ГЕНА - Мама му стара и живот!

АНОМАЛИЯ – Шшшт!

ШИШМАН – (чете) “Мили братко Шишо! Тебе нашите родители са те кръстили на името на славния български цар Шишман. Ти само с името си пак ще живееш добре. А мене са ме кръстили Кунчо. Нито цар има

такъв, нито забележителност. Но помни ми думата, че аз на този Топузов ще му отмъстя и ще го победя. Аз, братко, винаги съм бил против отмъщението и за това все гледах да си отмъщавам, да си отмъщавам, докато намразя отмъщението... Защото ние сме, братко, общество. А братското общество с изгражда върху братоубийствената любов..." Това не го разбрах и тогава... "Умни хора казват, че оня, който си отмъщава, убива сам себе си. Никога, братко, когато съм си отмъщавал, не съм усещал да се убивам. Значи това не може да бъде. Затова, рекох си, я да направя обратното – да се убия, та да си отмъстя. И ще видиш, че Топузов няма да стъпи повече тука с жена си и детето си, защото това е смърт, братко, а смъртта е неизвестност. Кажете на кмета да не настаняват прогимназията в тая вила, защото човек се е обесил на нея. По – добре да направят сушилня за сливи и нещо друго неодушевено. Целувам те, твой брат Кунчо...

П.П. ...И помни, че човек сам се оплита в мрежата си, но заедно със себе си и другите." (пауза)

КЪНЧО - Трагическа история.

ШИШМАН - Откъде брат ми е знаел, че кметът ще настани прогимназията?

РЕДОСЕЯЛКО – Той настани ли я?

ШИШМАН – Настани я.

РЕДОСЕЯЛКО – Станахме материалисти. Не вярваме в предписанията.

ШИШМАН - През ония години, когато върлуваше миграцията, като се разбягаха, младите и децата, вилата я направиха на старчески дом...

(Пауза. ЙОТА с ръце и знаци пита: "Това ли е било вилата?" ШИШМАН отговаря с нейните знаци:" Това!")

АНОМАЛИЯ – Къде се обеси брат ви, господин Шишман?

ШИШМАН – Точно под вашия прозорец, госпожо Аномалио.

АНОМАЛИЯ – Господи, защо ни разказвате това, господин Шишман?

ШИШМАН - После се чу, жена му на Топузов нагълтала препарати в достатъчни количества, а после пък той се обесил... Ето докъде води играта със смъртта.

ТОПУЗОВ – Хубав човек беше Кунчо. (пауза)

ШИШМАН - Вие от къде го знаете?

ТОПУЗОВ - Аз съм Топузов.

УПРАВИТЕЛКАТА - Защо не сте в леглата си?... Какво има? Какво е станало?...

Това е г – н Топузов, новият член на нашия дом. Той току – що пристигна. (взема куфара на Топузов и излиза)

АНОМАЛИЯ – (поглежда към тавана) Господи!

АСПАРУХ - Не гледай към бушоните! (токът спира) Хем ти извиках!

АНОМАЛИЯ – Ти като ми извика. Драснете кибрит!

РЕДОСЕЯЛКО – Няма...

АСПАРУХ - Ето...

РЕДОСЕЯЛКО – Къде?

АСПАРУХ - Ето...

РЕДОСЕЯЛКО – Не виждам!

АСПАРУХ - Дръж! Пъпката...

РЕДОСЕЯЛКО – Няма.

КЪНЧО - Вземи друга клечка!

РЕДОСИЯЛКО – И тая е без пъпка! (драска) И тая... И тая

АСПАРУХ - Дай на мене кибрита!

РЕДОСЕЯЛКО – Няма повече клечки.

АНОМАЛИЯ – Господи, ще полудея!

РЕДОСЕЯЛКО – Напипах го! Готово! (светва. Тишина. Оглеждат се.)

АНОМАЛИЯ – Къде е господин Топузов?

(ЙОТА прави знаци, че Топузов е изчезнал.)

РЕДОСЕЯЛКО – Мистерия...

ГЕНА - Мама му стара, той човек ако не е прероден.

ШИШМАН - Глупости.

АНОМАЛИЯ – Шшт!

АСПАРУХ – Прераждане има.

ШИШМАН - Глупости!

ВЕЛИЧКА - Нали каза, че той...

ШИШМАН - Казах.

АНОМАЛИЯ – Ама не е...

РЕДОСЕЯЛКО – Няма смърт! Човек се в нещо...

КЪНЧО - О!...

ГЕНА - Моля ти се, Кънчо!

КЪНЧО - О!...

АНОМАЛИЯ – Недейте бе, колеги!

АСПАРУХ - Прераждане има.

ШИШМАН - Щом като има, къде е брат ми тогава?

(ЙОТА обяснява с ръце, че няма прераждане)

ВЕЛИЧКА – Йота казва, че няма.

АНОМАЛИЯ – Моля ти се, Йото, поне ти млъкни!

АСПАРУХ - Щом няма, как тогава ще ми обясните следния реализъм...

Много пъти, не е съм, буден съм, седя си в нашата стая, Шишмане, в българския кът, а не съм там...

РЕДОСИЯЛКО – Това е, защото станахме материалисти и не вярваме в прераждания.

АНОМАЛИЯ – Шшт!

ШИШМАН - Кажы как, Аспо!

АСПАРУХ - Буден съм, значи, седя си в стаята, в българския кът, а не съм там... Един голям камион като от международния транспорт – пълен със свински бутове – и аз го карам. А наоколо диваци и лъвовете. Спирам някъде аз и започвам да се бръсна с електрическа самобръсначка. После резна от бута и хвърля на лъвовете. А лъвовете не го ядат. Вземе лъвът шунката в лапата и я даде на някой дивак. Дивакът веднага я зарови в земята и докато се обръсна, гледам поникнало дърво, цялото отрупано със свински бутове. Приближа се до дървото, а дивакът ми показва средния си пръст, също като че ли е българин. Всичко това с лъвовете, диваците, дървото, средния пръст – си го обяснявам. Само не разбирам защо се бръсна през пет минути. Сигурно съм се преродил от германец. Това си мисля така по време на самото видение, а като се приведа в нормално състояние – гледам българския кът наоколо и си мисля. Откъде – накъде аз карам международен транспорт? Значи, преди кой знае колко хиляди години аз сигурно съм карал международен транспорт, още когато на земята е имало само диваци, иначе няма обяснение международният транспорт.

ШИШМАН - Международният транспорт е от преди двайсетина години. Не може да си го карал преди хиляда. Това е от нерви. Народът се изнерви!

АСПАРУХ - Аз нерви имам, Шишо, признавам. Ти нямаш нерви. И това ти пречи да виждаш някои работи, които реализмът ги вижда нереални.

ШИШМАН - Реализъм има, но прераждане няма.

ГЕНА - Защо да няма бе, колеги?

КЪНЧО - О, призрак мой!

ТОПУЗОВ - (появява се на вратата) Тръгни след мене!

КЪНЧО - Тръгвам!

ТОПУЗОВ - Настана час,
Когато аз със жадност на хиена
се хвърлям в своята скръб.

КЪНЧО - О, беден дух!

ТОПУЗОВ - Не ме жали,
а с цялата душа ме слушай!

КЪНЧО - Да слушам теб, това е моят дълг!

ТОПУЗОВ - И отмъсти, когато всичко чуеш!

КЪНЧО - За какво?

ТОПУЗОВ - Духът съм аз на твоя стар баща,
обречен в тъмна нощ да скитам,
а денем в огън вечен да горя...

КЪНЧО - О, боже мой!
 ТОПУЗОВ - Ти отмъсти за подлото убийство!
 КЪНЧО - (Топузов се прибира в стаята си) Видяхте ли?
 ШИШМАН - Какво да видим?
 КЪНЧО - Той се яви.
 РЕДОСЕЯЛКО – Кой се яви?
 КЪНЧО - Призракът.
 АНОМАЛИЯ – Никой не се е явил в момента, Кънчо.

(ЙОТА също обяснява, че никой... не се явил)

РЕДОСЕЯЛКО – Кънчо, недей... Слушай тая пуканица не е довела никого до нищо хубаво!
 КЪНЧО - Нима вие не го видяхте?
 РЕДОСЕЯЛКО – Никой не е идвал. Тук сме си само ние.
 ГЕНА - Мама му стара, ако пък няма прераждане. (Топузов се появява)
 ТОПУЗОВ - Прераждане няма... Има смърт, еднаква за всички и различна за всеки поотделно. (приближава Величка) Тука нямате едно копче! Още като влязох, го забезах. (подава и копче) Вземете да си го зашиете! Не го правя от корист.
 ВЕЛИЧКА - (оглежда копчето) Същото!
 ТОПУЗОВ - Каква потресающа тишина! Чувствам се като прероден. Край на бурите ,Топузов. Най – после ще си починеш! (към Кънчо) Много се радвам, че сме в една стая с вас! Лека нощ! (влиза в стаята си)
 ГЕНА - Кънчо, това, дето го направихме със скелета, не е добро. Вземи едно успокоително. (подава му хапче)
 АСПАРУХ - Вземи. Кънчо пийни малко ракийка!... И се стегни малко! Сега... то живот... късмет.
 ГЕНА - Лека нощ, Кънчо!

(Старците се прибират безшумно. Кънчо нагълтва хапчетата, гаврътва ракията на един дъх. Тръгва към стаята. Връща се. Чуват се тихи далечни удари на тъпан. Къчо се свива до стената.)

ТОПУЗОВ - И помни: човек сам се оплита в мрежата си, но заедно със себе си и другите!

(Кънчо се надига, трие очи. Затъмнение. Просветва. На другия ден сутринта. Чува се пеене на птици. Влизат АНОМАЛИЯ и ВЕЛИЧКА.)

АНОМАЛИЯ – Ще ми кажеш ли?
 ВЕЛИЧКА - Нали ти казах.

АНОМАЛИЯ – Защо криеш сега?

ВЕЛИЧКА - Всеки ден ме питаш... Ако съм... щях да ти кажа.

АНОМАЛИЯ – Защо ме измъчваш, Величке?

ВЕЛИЧКА - Ти ме измъчваш.

АНОМАЛИЯ – Виждаш ли – и двете се измъчваме. А като ми кажеш, и на двете ще ни олекне.

ВЕЛИЧКА - Казвам ти... Какво искаш още?

АНОМАЛИЯ – Ако не кажеш, ще кажа на Аспарух! (влиза в стаята си)

ТОПУЗОВ - (влиза с транзистор) Защо плачете?

ВЕЛИЧКА - (хлипа) Не плача.

ТОПУЗОВ - Обиди ли ви някой?

ВЕЛИЧКА - Никой не ни е обидил. Защо?

ТОПУЗОВ - Топузов се интересува... и помага. Тя ли?

ВЕЛИЧКА - Тя.

ТОПУЗОВ - Какво?

ВЕЛИЧКА - Измъчва ме...

ТОПУЗОВ - Хайде да ми кажете защо?

ВЕЛИЧКА - Слугиня бях у тях... Десет години...

ТОПУЗОВ - Домашна прислужница. В това няма нищо лошо. Трудили сте се за хляба. И какво?

ВЕЛИЧКА - Колко години минаха... Всеки ден ме пита: Кажи!... Какво да и кажа? Казах и.

ТОПУЗОВ - Какво?

ВЕЛИЧКА - Срам ме е!

ТОПУЗОВ - От Топузов?

ВЕЛИЧКА - Всеки ден ме пита... и нощем ме пита.

ТОПУЗОВ - Какво?

ВЕЛИЧКА - Пита ме, когато бях у тях... спала ли съм с мъжа и.

ТОПУЗОВ - А не си. Така ли?

ВЕЛИЧКА - Не съм. Казвам и... Не вярва. Кажи ми да се успокоя, вика.

ТОПУЗОВ - Щом е за успокоение, кажи и, че си спала.

ВЕЛИЧКА - Но аз не съм.

ТОПУЗОВ - Това няма значение. Човек трябва да бъде успокоен.

ВЕЛИЧКА - Тя е страшна жена. Има убийствен поглед. Уби мъжа си с поглед.

ТОПУЗОВ - Как с поглед?

ВЕЛИЧКА - Беше болен от черен дроб. Десет дена преди смъртта му само това го питаше. Хване ме за ръка, заведе ме при него и го пита: "Кажи, спал ли си?" Една сутрин му каза: "Срам те е да ме погледнеш в очите!" Той едва я погледна, срещна погледа и и умря.

АЛОИС – (влиза с лекарствата) Г – н Топузов, заповядайте! Лекарства....

ТОПУЗОВ - Благодаря аз си имам. Синът ми ги праща от Германия.
Търговски представител е... Не ви ли духа?
АЛОИС – На остров Мадагаскар ходим голи. Кръв гореща.
ТОПУЗОВ - В България духа.
АЛОИС – Аз обича България. (излиза)
ТОПУЗОВ - Баба Величка също обича България.
ВЕЛИЧКА - Добро момиченце. Тук свършило за докторка, пък сега стажува
при доктор Стоянова. По цял ден тича горкото, все засмяно...
ТОПУЗОВ - Човекоядка.
ВЕЛИЧКА - Какво рекохте, господин Топузов? Момичето е добро.
ТОПУЗОВ - Разбира се, аз не твърдя... възможно е и да не ...
ВЕЛИЧКА - Г – н Топузов, Аспарух ме обича...(излиза)
АНОМАЛИЯ – Ливанската трагедия?
ТОПУЗОВ - (чете вестник) Синайския полуостров.
АНОМАЛИЯ – Ще има ли война? Кънчо артиста каза, че в Америка
преброявали населението... а щом се преброява едно население се
прави сметка за излишните хора.
ТОПУЗОВ - Преброяването си има друг смисъл.
АНОМАЛИЯ – Иначе ние си живеем много хубаво, само Аспарух и Величка
дето...
ТОПУЗОВ - Моралът...
АНОМАЛИЯ – Иначе моралът се крепи...
ТОПУЗОВ - Кой свири?
АНОМАЛИЯ – Шишман... от народа е. Направил си е “български кът” си и
свири... повече фолклор.
ТОПУЗОВ - Фолклор може.
АНОМАЛИЯ – Какъв бил г-н Топузов, какво е работил? Какво значение има,
казвам им. Тук всички сме равни! Хармония!
ТОПУЗОВ - Кадър... г-н Топузов е бил кадър... на разположение...
АНОМАЛИЯ – И аз така казвам... човекът е разполагал, защо е това
любопитство... Вие си четете, аз няма да ви утежнявам положението...
(излиза)
ТОПУЗОВ - Артистите винаги спят до късно.
КЪНЧО – (влиза) Ама ме цепи!...
ТОПУЗОВ - (дава му хапче) Вземи. Синът ми ми ги праща от Германия. Едно
време като бях...
КЪНЧО – Ех, едно време... какви роли играех едно време! Но после дойдоха
бездарници. Преследваха ме.
ТОПУЗОВ - Заслужил.
КЪНЧО – Не.
ТОПУЗОВ - Разбирам... народен.
КЪНЧО – Народен стана директора... и свършили бройките...

РЕДОСЕЯЛКО – (влиза с Аспарух и Шишман) Брей, какви хора! В автобус да се не качваш. Само гледа някой да ске опреш до него и целия автобус се превръща в съдебна палата. Ако убият някого в автобуса, ще го убият в пълна тишина. Ако само допреш някого с рамо, всички гракват... Иначе хубаво погребение. Хубаво време, много хора бяха дошли да се поразходя. Да не умре човек зимно време. Я дойдат пет – шест души, я не. (на Топузов) От пощите, Редосеялко, баща ми на времето докарал на село първата редосеялка... в нейна чест.

ТОПУЗОВ - Звучи... и прогресивно за времето.

РЕДОСЕЯЛКО – Много хубаво погребение се получи... Нашия бай Кольо, казвам... ние, телеграфо – пощенските служител, никога няма да забравим...

ШИШМАН - О, Алоис Гуана Перес и Перлата.

АСПАРУХ - Какво казаха, че ще бъде времето днес, Алоис?

АЛОИС - Преобладаващо. (дава хапчетата)

АСПАРУХ - Алоис всичко разбира вече.

ШИШМАН - Че кой не ни е разбирал нас бе, Аспо!

ТОПУЗОВ - Благодаря, нека има за колегите.

КЪНЧО – Може ли две?

АЛОИС - Може.

КЪНЧО – Голям сладур си ти. Ще стане пакост в старческия дом.

АЛОИС - Моля.

КЪНЧО - “Със леките крила на своята младост
Прелитах през стената, хубавице!”

ШИШМАН - (Алоис излиза) А за кънчо две опаковки... Как мислите, защо?

КЪНЧО - Ех, братче, що артистка е минала през ръцете ми... Ама това тук е друга работа. Черно бе, братче. С такова да се изложиш, че да ти кажат аферим.

ТОПУЗОВ - Не ви ли минава на ум, че чоже да е човекоядка?

КЪНЧО - Стига бе!

ШИШМАН - Не всеки ум е дорасъл дотам, че да му минава всичко наум.

ТОПУЗОВ - Това е вярно... Човекоядците още не са стигнали до въпроса:
”Да бъдеш или да не бъдеш?” Те казват: аз ще бъда, ти няма да бъдеш...

ШИШМАН - Цивилизацията казва пък, че който пее зло не мисли. А човекоядците като пеят и танцуват преди това, значи ли, че му мислят доброто на оня?

ТОПУЗОВ - Не е хубаво в старческия дом да си служим с парадокси. Ние сме хора, а парадокса идва внезапно.

РЕДОСЕЯЛКО – Да бе, г-н Топузов , какви хора има! Коментирали – тоя пък Редосеялко много обича погребенията. Жесток човек е тоя, дете обича да ходи на много погребения. Аз – жесток! Щом съм жесток, защо все мене търсят да им говоря? Защото ги утешавам... Та си викам така:

- събрал съм около 30 – 35 надгробни съчинения, които съм произнасял за утеха. В края накраищата у нас може да се отпечата една книга: "Избрани надгробни речи" от Редосеялко Хубавенски – да се използват за различни мероприятия съобразно клиента. Що хартия се е изписала за шпиони и детективи! За бракоразводни работи и младежки дивотии... Гледам нашите писатели и за полови актове взеха да пишат.
- ШИШМАН - По – свити са нашите автори, не са като европейските. Виж, за миграцията казали, че още ще пишат.
- РЕДОСЕЯЛКО – Ама аз пари не искам.
- ШИШМАН - Виж, за това не си прави, Редосеялко. Той, щом ги дава гратис, значи толкова му струва стоката, ще кажат. Ти чул ли си някой да си е дал романа така гратис? Такъв роман никой няма да го чете.
- КЪНЧО - Роман се пише от любов към живия човек. Такава любов трябва да се плаща, защото, ако на един човек не му плащат, той няма да обича друг жив човек.
- ШИШМАН - А мъртвия се обича безплатно.
- АСПАРУХ - Бях чел едно време, че веднъж в неделята човек трябвало да ходи на гробища, за да се облагородява.
- ШИШМАН - Ама не ходи. Човек ходи в събота и неделя на излет. Постеле чердже, изяде консервите и вика "ойларипи!"
- РЕДОСЕЯЛКО – Но с "ойларипи!" човек по – добър не става.
- КЪНЧО - Не знам дали и по – здрав става.
- ШИШМАН - Защото това не е естествено. Четирдесет години съм се катерил с говедата из балкана, един път не съм извикал "ойларипи!". Ами че то е срамота. Може и за луд да ме вземат.
- КЪНЧО - А луд човек не е здрав човек.
- ШИШМАН - Народът се изнерви. Вчера бях в Дряново... В градинката до банята бяха поникнали лайкучки! И започнах да броя... четири лайкучки и 376 пластмасови лъжички имаше в тревата. Народът се изнерви!
- ТОПУЗОВ - Тежко се живее, като се откъснеш от корена.
- КЪНЧО - На Шишо не му тежи, защото си е направил "български кът".
- РЕДОСЕЯЛКО – То тежи на тия, дето нямат "български кът".
- ТОПУЗОВ - Сега, като минаваш край родната си къща не те ли боли?
- ШИШМАН - Ако видиш ей там една автомобилна гума, ще те заболи ли?
- ТОПУЗОВ - Автомобилна гума...
- ШИШМАН - Е, добре – четири гуми... Тате, вика, от тая съборетина ще вземеш четири гуми "Мишлин"... Толкова дадох за нея – 600 лева. И три кошера имах, те пък стигнаха за резервната... Един счетоводител купи къщата... Бай Шишмане, вика... и аз викам, ами добре...
- КЪНЧО - Майната и на къщата. Компанията е важна!
- РЕДОСЕЯЛКО – И спокойно.

ТОПУЗОВ - Вземете...(подава хапчета) Синът ми ги праща от Германия, търговски представител е... и доцент.

КЪНЧО - Колегата Кисимов казваше: доцент – това звучи преписано.

(В това време тихо влизат бабите. Гена командва тихо.)

ГЕНА - Три – четири!

ВСИЧКИ - (шепнешком) Помогнете, г-н Топузов, умираме!

ГЕНА - Ти сапун пиеш ли, вика... Не пия, викам... И овцете не пият, вика. Да се разкараш, че като махна с гегата!

ТОПУЗОВ - Моля!?

ГЕНА - Вода нямаме, г-н Топузов. Всичката я вземат за Караиваница, понеже угоявале телета. Пера си долу на чешмата у коритото, иде овчаря и ми вика това, дето го казах.

ВЕЛИЧКА - Мръсния канал е спукан. Тече под дуvara на пътя. Дизентерия може...

АНОМАЛИЯ – (Йота обяснява нещо) Йота иска да каже, че пред входа трябва да се сложи крушка. Тъмно е навън, като че ли сме в вътре в рентген.

ГЕНА - Управителката си гледа три прасета до кухнята. Вони, та се не трае. Едно време като бях сервитьорка в ресторанта, не помня да сме гледали прасета...

КЪНЧО - И през цялото това време телевизора не работи. За две години 96 телевизионни театъра не сме гледали.

АНОМАЛИЯ – (Йота обяснява нещо) Не “тренира”, Йото, а “третира”. Йота иска да каже, че Шабан – домакина, ни третира физически.

ТОПУЗОВ - Как може?

АНОМАЛИЯ – Той казва, че може, понеже има предимство.

ГЕНА - Три – четири!

ВСИЧКИ - (шепнешком) Помогнете, г-н Топузов, умираме!

ТОПУЗОВ -Ясно... Утре...

(Замислен излиза. Затъмнение. В тъмното се чува “Иде, урааа”. Светва. Влиза ШАБАН и носи поправения телевизор. След него върви Топузов с транзистор в ръка.)

КЪНЧО - (застава пред екрана) Да бъдеш или да не бъдеш!

ШАБАН - Мръдни от тук с тоя Хамлет, бе! Варток такъв!

КЪНЧО - Бездарник!

ШАБАН - (премества Кънчо) Тук ще стоиш, че като ти цапна пияската мутра.

ТОПУЗОВ - Не бива така, Шабане!

ШАБАН - Защо вика? Тук има ред.

- ТОПУЗОВ - Трябва с кротост и внимание...
- АСПАРУХ - (телевизора издава звук) Има звук.
- ВИЛИЧКА - Свири.
- ГЕНА - Ама картина няма пък сега.
- АСПАРУХ - Къде му е картината, Шабане?
- ШАБАН - У сервиза.
- ТОПУЗОВ - Каза ли им в сервиза, чел г-н Топузов те праща?
- ШАБАН - Казах.
- ТОПУЗОВ - Е?
- ШАБАН - Питаха... кой е тоя Топузов?
- ТОПУЗОВ - И ти не можа да им кажеш кой е?
- ШАБАН - Не можах.
- ТОПУЗОВ - Утре ще отидеш и ще кажеш: Г-н Топузов е много недоволен и ядосан.
- ШАБАН - Ако пак мепопитаткой е тоя Топузов?
- ТОПУЗОВ - Втори път няма да питат.
- ШАБАН - (звън на камбана) Излизай в трапезарията.
- АНОМАЛИЯ – Вие, Шабан...
- ШАБАН - Аа, аз съм бил пьян! Вие... Мотаете се като прангули нагоре – надолу! Измитай се! (излизат)
- АСПАРУХ - Хайде бе, Величке! След храна да им кажем на всички...
- ВЕЛИЧКА - Срам ме е... Г-н Топузов ни гледа...(излизат)
- УПРАВИТЕЛКАТА – (влиза) Г-н Топузов, помислих, че сте в стаята си. Чакай, рекох си, да не би нещо... Днеска голямо тичане... продуктите закъснаха... тръба се пукнала... Тука е хубаво. Ще свикнете... Ще укрепнете... Заповядайте в трапезарията!
- ТОПУЗОВ - Г –жо управител, може ли? Заповядайте, седнете. Имате ли бележник?
- УПРАВИТЕЛКАТА – У мене не!
- ТОПУЗОВ - Заповядайте... Хубав ден имаме днеска... Пишете!... Визитни картички... Второ: тенискорт... Трето! Пишете, пишете, после ще ви обясня. Трето: организиране на отряд за антитероризъм... Така! Записахте ли?
- УПРАВИТЕЛКАТА – За какво става въпрос?
- ТОПУЗОВ - Вие сте още млада... Представете си, че от тук мине някой официално лице и каже: “Г-н Топузов е при вас, а вие не го използвате!”
- УПРАВИТЕЛКАТА – Визитни картички за...
- ТОПУЗОВ - Аз обичам да си служа с въпроси. Можем ли да кажем така: народ, който не е имал визитни картички, може ли да има самочувствие? Сега вече лесно можете да си отговорите и сама. Визитната картичка замества всичко онова, което човек няма... като правих доклад до комисията за присъединяването ни към ЕС...

УПРАВИТЕЛКАТА – Тенискорт... Това са стари хора. Няма нужда...

ТОПУЗОВ - Това е вашата логика: няма нужда. Сега задайте си въпроса така: щом няма нужда, защо у г-н Топузов ще се появи идеята, че има нужда?

УПРАВИТЕЛКАТА – Тенискорт... Наистина няма нужда.

ТОПУЗОВ - Тогава задайте си въпроса така: нужда няма, а наблюдаващи от ЕС има ли?

УПРАВИТЕЛКАТА – Има.

ТОПУЗОВ - Следователно... Един момент! (заслушва се в транзистора) Японски! Синът ми го изпрати от Германия. Какво забелязвам при вас – вие отговаряте правилно само когато въпроса е зададен правилно. Вижда ви се смешно...

УПРАВИТЕЛКАТА – Отряд за антитероризъм. От тези хора... Безмислено е. Г-н Топузов, аз не вярвам...

ТОПУЗОВ - А в какво вярвате?

УПРАВИТЕЛКАТА – Как в какво? В човешкия разсъдък.

ТОПУЗОВ - В даден момент човешкият разсъдък може да бъде по – мрачен. Задайте си въпроса така: вярвате ли в помрачения човешки разсъдък?... Ето, че се затруднявате.

УПРАВИТЕЛКАТА – Аз не вярвам във войната, понеже имам десет годишен син.

ТОПУЗОВ - Вашият син е здрав...

УПРАВИТЕЛКАТА – Не съвсем. Прекара твърде рано едно белодробно заболяване. Има нужда от по – продължително лечение. Аз съм сама. Разведена съм. А за лечението е трудно.

ТОПУЗОВ - Вече не е трудно.

УПРАВИТЕЛКАТА – Много е труден живота г-н Топузов!

ТОПУЗОВ - Животът ли?... Животът е... живот.

УПРАВИТЕЛКАТА – Четох една статия от двама американци, че ние сме програмирани от друга цивилизация и един ден, като свърши нейният опит, ще се свърши и животът.

ТОПУЗОВ - Ако е така, значи не сме създадени от цивилизация, а от варвари.

УПРАВИТЕЛКАТА – Защо? Нима ние сме варвари, като заразяваме животни, за да измисляме лек за човека? Те сигурно са ни създали за да лекуват пък себе си. Ние за тях сме само мишки... или, да речем, зайци...

ТОПУЗОВ - Въобще в наше време е трудно да се определи кой е по – силен – вълкът или заекът, т.е. създателят или програмираният. Не случайно една наша поговорка казва: "Дошло е време заек вълк да...", но тя е неподходяща за старчески дом.

УПРАВИТЕЛКАТА – Г-н Топузов, защо тези статии ги пишат винаги двама американци?

- ТОПУЗОВ - Ние трябва да работим. В това е смисъла! Напред! (излиза)
- АНОМАЛИЯ – (влиза) Защо ме измъчваш, Величке?
- ВЕЛИЧКА - Ти ме измъчваш.
- АНОМАЛИЯ – Вишдаш ли... и двете се измъчваме. А като кажеш – и на двете ни ще олекне.
- ВЕЛИЧКА - Казвам ти... Какво искаш повече?
- АНОМАЛИЯ – Ех, Величке, Величке. (излиза)
- АСПАРУХ - Величке... Хайде!
- ВЕЛИЧКА - Срам ме е, на тези години... какво ще кажат хората?
- АСПАРУХ - Че хората, като се женят, ние какво сме казвали за тях? Обичат се, женят се. Едни на двацет, други на шейсет... Синът ми е богат. Той е антрополог.
- ШАБАН - (покзва ябълка) Какво е това?
- ВЕЛИЧКА - Ябълка.
- ШАБАН - Ябълката е на дървото. Това е фрукта... Пише го... трето... серт... фрук-ти... Какво прави под дюшека ти?
- АСПАРУХ - (взима ябълката) Слушай! Я кажи ти, защо ровиш под дюшеците? Старите хора държат под дюшеците си пари... Пари рекох... Къде са парите? (всички влизат)
- ШАБАН - Хайде сега, Аспо, и ти... Това е между нас... Сега и прощавам... Знаеш, че такова ми е задължението, да проверявам туй – онуй...
- АСПАРУХ - (дава му ябълката) Яж.
- ШАБАН - Все едно, че е било. (тръгва)
- АСПАРУХ - Тука! Тука я изяж, пред всички! Хайде, хайде... иначе по – лошо... при управителката! Яж! (влиза Топузов)
- ШАБАН - Г-н Топузов, Аспарух ме унижи пред подчинените ми.
- ТОПУЗОВ - Величке, предай тия писма на управителката да ги пусне в града.
- ВЕЛИЧКА - Дали е писал нещо за нас.
- АНОМАЛИЯ – До министъра на здравето, до Министъра по антитероризма. Кънчо, г-н Топузов праща писма до министрите.
- КЪНЧО - Топузов е...
- АНОМАЛИЯ – Какво е според теб?
- КЪНЧО - Топузов е едно нищо!
- ТОПУЗОВ - (влиза) Хората трябва да се изказват свободно!
- АНОМАЛИЯ – Кънчо е много талантлив!

(ТОПУЗОВ се прибира. Йота обяснява със знаци, че “Топузов е голям човек, с ей такава голямо сърце”.)

РЕДОСЕЯЛКО – Топузов може да е голям човек, Йото, но сърцето не може да бъде в такива размери. Трябва да имаш мярка на езика си.

АНОМАЛИЯ – Йота няма език.

ГЕНА -Мама му стара, Аномалио, като го гледам тоя човек, и си викам...
Величка къде отиде?

АНОМАЛИЯ – Отнесе министрите на управителката.

(Йота обяснява, че не министрите, а писмата е отнесла)

АНОМАЛИЯ – Не вярваш ли, Йото?

РЕДОСЕЯЛКО – Каза, че не министрите, а писмата е отнесла.

АНОМАЛИЯ – Че как ще отнесе министрите?

ГЕНА - Ти така каза.

АНОМАЛИЯ – Защо правите хората на идиоти бе, колеги?

ГЕНА - (след пауза) Бре, мама му стара! Тоя човек...

АНОМАЛИЯ – Шшт! Недейте пред вратата на г-н Топузов. Той сигурно си почива и мисли...

ТОПУЗОВ - (влиза) Колеги! Г-н Топузов не е слънце, за да огрее навсякъде. Но както виждате, животът се движи с катастрофална сила към своя прогрес. До вчера вие бяхте обитатели, от днес трябва да станете личности, един колектив от личности. Всички знаете как едно време паднала една ябълка, ударила Нютон по главата и той се сетил за земното привличане. Ние, романтиците, отричаме това общество на егоизма. Сега ябълката трябва да пада върху целия екип и екипа да се сеща.

ШИШМАН - Има един въпрос.

ТОПУЗОВ - Кажи, Шишмане!

ШИШМАН - Ами ако ябълката не удари целия екип?

ТОПУЗОВ - Колеги, въпроси могат да се задават, разбира се. Аз не се боя от въпроси. И тъй, казахме, един колектив от личности. Какво е личност? До какво се свежда въпросът? До съзнанието... Вие, г – жо Аномалио, ти, бабо Величке, познавате ли например кой е.....?

АНОМАЛИЯ – Лично аз не го познавам.

ТОПУЗОВ - Това е..... (подава и книга) Вземете тази книга с Величка! Тя е за От нея ще разбере много неща.

КЪНЧО - Аз съм я чел.

ТОПУЗОВ - Знам, че си я чел. Но ето Шишман например... направил си в стаята български кът. Хубаво! Но защо само за себе си? Само ти ли си българин тук?

РЕДОСЕЯЛКО – Всички сме българи.

ТОПУЗОВ - Правилно! Лошо ли ще бъде, Шишмане, ако отделиш някои предмети и ги дадеш тук за общо назидание? Тук например би могла да се окачи на стената една стара кремъклия пушка да ни напомня за нашето славно минало. В ъгъла може да се постави колело от каруца.

Да действа трогателно и да бъде символ на колелото на историята. До пушката може да се окачи старата коса на Шишман, която освен за някогашните родни ливади, може и да ни напомня за икономическата криза в Ню Йорк. Всичко това трябва да стане достояние на всички. Бих казал – цялата България трябва да се превърне в български кът.

ШИШМАН - Имам един въпрос.

ТОПУЗОВ - Кажи, Шишмане!

ШИШМАН - Целесъобразно ли е да превръщаме цяла България в български кът?

ТОПУЗОВ - Бих добавил – задължително.

ШИШМАН - Няма ли опасност да я вземе Балкантурист?

ТОПУЗОВ - Колеги! Балкантурист е наш!

КЪНЧО - Но ние не сме негови! (пие)

ТОПУЗОВ - Колеги, аз се чудя на какво отгоре Кънчо е неоправдано смел... Самият той, както всички знаете, има нужда от помощ. Един голям наш артист... който не само, че заслужава високото звание “заслужил артист” – той заслужава да му се даде званието “преслужил артист”...

ГЕНА - Мама му стара, Кънчо, спри я малко тая пуканица. Чувай само какви хубави работи казва г-н Топузов.

ТОПУЗОВ - Ето, Гена напипа интуитивно проблема му.

ГЕНА - Г-н Топузов, аз проблема му не съм пипала!

ТОПУЗОВ - Не се разбрахме напълно... Искам да кажа, че Кънчо пие много...

АНОМАЛИЯ – Не, не, Кънчо, пиеш.

ВЕЛИЧКА - За твое добро е...

КЪНЧО - Значи и вие като оня. Двайсет години върви по петите ми. Вчера в автобуса пак се лепна зад гърба ми: “Докато аз съм директор, вика, ти звание няма да видиш!”... Ама като му засуках един шамар, целият автобус се вцепени.

РЕДОСЕЯЛКО – Ти, Кънчо, вчера в автобуса неправилно удари човека.

АСПАРУХ - Той се оказа един чобанин от Караиваница.

КЪНЧО - Отде да го занам, че утре няма да стане директор на театър.

ТОПУЗОВ - Няма нищо нередно. Хората се издигат.

КЪНЧО - Не се издигат, а ги издигат. За това бия.

ТОПУЗОВ - Сокове, Кънчо, сокове...

КЪНЧО - Какви сокове?

ТОПУЗОВ - Безалкохолни.

КЪНЧО - За кого?

ТОПУЗОВ - За тебе.

КЪНЧО - Аха, за да не бия! А оня да ходи по петите ми и да вика: “Дойде ли ти акълът най – сетне?”... Значи аз не съм имал акъл и като съм

почнал да пия сокове, акълът ми дошъл. Така ли? И да ме покажат по телевизията – Пийте швепс! А за Хамлет друг да викат.

ГЕНА - Мама му стара, Кънчо... Хамлет. Щом се наложи, какво като е Хамлет?

ТОПУЗОВ - Правилно, Гено! Тук е пълно с плодове. И за това се обръщам към тебе. Всеки ден ти би могла да правиш на Кънчо плодове сокове.

ВЕЛИЧКА - Течности, Кънчо... И то е течност.

ГЕНА - Ще го правя, Кънчо!

КЪНЧО - Ще стане пакост в старческия дом.

ТОПУЗОВ - Колеги, ще кажете баба Йота си има свое нещастие! Толкова години, откакто е загубила говора си. Лишена е от най – висшия човешки дар – човешкото реч.

ШИШМАН - Имам един въпрос! Защо г-н Топузов смята, че в един старчески дом човешката реч е най – висшия дар?

ТОПУЗОВ - Не можеш ли да си отговориш сам, Шишмане.

ШИШМАН - Мога.

ТОПУЗОВ - Защо питаш тогава?

ШИШМАН - Защото моя отговор ще бъде различен от твоя.

ТОПУЗОВ - Правилно тогава, че не отговоряш. Защото два различни отговора на един и същи въпрос могат да подкопаят единството в старческия дом... Йота! Мила наша бабо Йота! Ти трябва да живееш пълноценно. Защо да не върнем баба Йота към живота! Не би ли могла тя например да си кореспондира с един космонавт?

ШИШМАН - Имам един въпрос!

ТОПУЗОВ - Отговаряй си предварително бе, Шишмане! Защо прекъсваш?

ШИШМАН - Защото не мога да си отговоря на въпроса: защо баба Йота трябва да изпада в състояние на безтегловност?

ТОПУЗОВ - А кой да изпада?... Старческия дом ли?... Бабо Йото, кажи искаш ли?... Видя ли бе, Шишмане!

АНОМАЛИЯ – Г-н Топузов, не може ли тук на тавана да се изрисуват ангели в естествена величина?

ТОПУЗОВ - Не може, понеже не знаем каква е естествената величина на ангелите и може да бъдем обвинени в изопачаване на земната правда... Не се подсмиввай, бай Редосеялко, ти поне си скромен човек.

РЕДОСЕЯЛКО – Аз не се подсмиввам, аз се радвам.

ТОПУЗОВ - Това е друго. Защото има ехидни хора, които се подсмивват от радост.

АСПАРУХ - Аз съм такъв.

ТОПУЗОВ - А ти, Аспарух?...

АСПАРУХ - Нещо от занаята да е, по дърводелската работа, кафези мога да правя, например.

ТОПУЗОВ - Кафезът е затвор.

ГЕНА - То и птици няма вече.

ТОПУЗОВ - Защо няма? Защото няма гнезда. Не кафези, гнезда няма, Аспарух.

АСПАРУХ - Гнезда ще правя.

ТОПУЗОВ - И птиците пак ще дойдат при нас.

РЕДОСЕЯЛКО – Само аз останах неангажиран.

ТОПУЗОВ - Бай Редосиялко, и аз се уморих... Но работа ще има. И за тебе... Високо благородна и хуманна... А към началото на есента ще организираме една среща с нашите близки, братя и сестри, деца... и ще им изнесим литературно – музикална програма. А сега де минем към главната задача. Влез, Шабан!

(Влиза Шабан с маска на НСБОП, елече и палка. Письък. Затъмнение. Чува се тропот в тъмното. Осветление. Баба Йота е маска на НСБОП.)

ШАБАН - Отде взе маската? (Йота обяснява: “Ей, от тука, от шкафа”. Влиза Топузов.) Защо пипаш държавно имущество бе, таласъм такъв!? Знаеш ли, че аз отговорям за него пред г-н Топузов? Ще те убия на място! (Удря и плесница. Баба Йота се прсва неподвижна на пода. Шабан се стряска.) Утрепах я, г-н Топузов, ами сега? Г-н Топузов, аз заради тебе. Г-н Топузов, ще кажем, че сама е паднала. Г-н Топузов!

ЙОТА - (става) Защо ме удари бе, Шабан? Защо ме удари бе, Шабан? (не вярва, че е проговорила) Защо ме удари бе, Шабан?

ШАБАН - Шшшшт!

ТОПУЗОВ - Тя говори!

ЙОТА - Нали?... Аз говоря... Аз говоря... Г-н Топузов, нали ме чувате?

ТОПУЗОВ - Чувам, Йото!

ЙОТА - Аз говоря... Шабане, благодаря ти... Шабане, братко, благодаря ти...

ШАБАН - Шшшшт!

ЙОТА - Аз говоря! Благодаря ти, братко.

ШАБАН - Шшшшт!

ЙОТА - (вика) Колеги! Аз говоря! Чувате ли, колеги! Чувате ли, аз говоря! Нали ме чувате, а? Шишмане, чуваш ли ме? На теб говоря! Аномалио, Величке! Всички ли сте тука? Редосеялко, не бой се! Аз говоря! Искам да говоря... Толкова години... Журналисти, футболисти, оптимисти, кариеристи говореха. А през това време аз мълчах. Трупах мъка и думи, които не можех да изразя. Колко злато натрупах аз през това време!

РЕДОСЕЯЛКО – Какво злато?

ЙОТА - Мълчанието е злато, Редосеялко! И ако аз не бях проговорила, само ти нямаше да го знаеш. Или ще ми опонираш? Беше време, когато можеше да се опонира на баба ти Йота! Свърши се! Долу ръцете от Горна Волта! Долу ръцете от Горно Камарци! Ония от Долно Камарци

водата ни взеха, и асфалт за тях, и интеграция за тях... а ние, нали?...
Мълчанието е злато.

КЪНЧО - Спри се ма, Йото!

ЙОТА - А спри ме де! Аз не мога да се спра, ти ще ме спреш! Овцете ни бляят по баирите, а чобанинът им вика: "От какво се оплаквате, бе? На модно ревю ще ви водят... в "Хилтон" ще живеете!"... Еколози, симпозиуми... Реките ни текат черни като в "Божествена комедия" на Данте Алигиери. Няма ли сме били Мисисипи и Амазонка! Да не би пък да имаме Искъра или Марица? Дере не остана чисто! Ама сме се борили за чистота на нравите! Къде да ги изперем тия нрави? В Искъра ли? То смърди, добитъкът не го трае, нравите ще го траят!... Ама не... Изкуството, ВИТИЗ, "Травиата", Колегиум за камерна музика... Нали? Щото изкуството облагородява... облагородява... облагородява...! Тфу! Тая дума и преди толкова години трудно я казвах... Окрадохо я тая държава бе! Чия държава е тя? Да не е на комшиите? Клептомани ли сме, или борци за мир? Мъчно ми е колеги, защото на мене българският кът ми е в душата, а не в механата. За това ще приказвам, ще приказвам, докато ми изгорят бушоните...

(Бушоните изгарят. Пълен мрак.)

ВТОРА ЧАСТ

(Също като първата част, само че има български кът. На почетно място са поставени пушка кремъклияка, коса и колело от каруца. Всички старци са тук, като във финала на пъва част. ЙОТА продължава да говори.)

ЙОТА – Кариеристи! Под път и над път! Под бюро и зад бюро! Пълзят, пълзят охлювите и се изкачват по държавните клони. А държавата им пише басни да ги превъзпитава. Те пълзят и се подсмиват наум, а подире им мирише на гнусотия. Изкачи се охлювът на върха на клона, разпери криле и се понесе над учреждението. Едно време над село се явяваше орел с големи крила и отиваше да се бие с облаците, за да пази от градушка житото. Сега над учреждението се вие лешояд, учреждението трепери като заек, нострило уши и си гризе моркова. Не за живота си трепери, а за единия морков... Наредили ми си дващсет души – ловджии,

вървят през кукурузището в редица като кръстносци, лаят сами, щото на копоите им прегракнаха гласовете да лаят за тоя, що духа, а в това време учреждението си гризе моркова до парното, трепери, решава кръстословица и си вика: “Нас куршум не ни лови, съкращение да не ни улови!” Не е за нашия окръг тая работа, вика окръга и гледа другия окръг, а другия окръг се чеше по врата и гледа серии по телевизията, та ми иде да взема един автомат и да пусна една серия... Кой е виновен, г-н Параход? Докерите – отговаря Парахода “Дръзки”, щото не ме натовариха. Г-да докери, що не натоварихте парахода “Дръзки”? Щото заводът не изпрати стока. Г-н завод, защо не изпрати стока? Защото другия завод не ни изпрати частите. Щото транспортът не ни изпрати парахода дръзки да ги натовари. Г-н параход, що не натовари частите? Щото докерите не ме натовариха.

Г-да докериии... Край няма тая плановост!... Ама не... Изкуството, “Травиата”, Колегиум камерна музика... Нали? Щото изкуството облагородява... Окрадоха я тая държава? Чия е тая държава? Чия е тая държава?(припада)

ГЕНА - Викайте доктор Стоянова!

РЕДОСЕЯЛКО – Доктор Стоянова!

ШИШМАН - Дайте малко вода!

ВЕЛИЧКА - Разкопчайте и фланелката.

АНОМАЛИЯ – Поръсете я и нея пипайте.

УПРАВИТЕЛКАТА – Какво и стана?

РЕДОСЕЯЛКО – Изтощи се... Три дни и три ноци говори без прекъсване.

ТОПУЗОВ - Отнесете я в кабинета на доктор Стоянова. Без паника! Разотивайте се! Шабан, вдигни тялото!

(Затъмнение. При влизане на светлината виждаме всички как репетират за посрещане на гостите – децата. Топузов е режисьор на представлението.)

АНОМАЛИЯ – Скъпи...

ВЕЛИЧКА - Наши...

ГЕНА - Родни деца.

ВСИЧКИ – Добре дошли!

ЙОТА - (прегракнала) Отдавна чакаме тази среща...

ТОПУЗОВ - Един момент, Йото! Не се разбра какво чакаме. Аспарух, вземи тази реплика, а следващата ще каже Йота! Отначало!

АНОМАЛИЯ – Скъпи...

ВЕЛИЧКА - Наши...

ГЕНА - Родни деца.

ВСИЧКИ – Добре дошли!

АСПАРУХ - Отдавна чакаме тази среща...

ЙОТА - (прегракнала) С неописуемо търпение и любов...

ТОПУЗОВ - Сега не се разбира с какво "търпение". Нека Редосеялко каже това, Йота ще каже следващото. Отначало.

АНОМАЛИЯ – Скъпи...

ВЕЛИЧКА - Наши...

ГЕНА - Родни деца.

ВСИЧКИ – Добре дошли!

АСПАРУХ - Отдавна чакаме тази среща...

ШИШМАН - С неописуемо търпение и любов...

РЕДОСЕЯЛКО – Така както вие сте я чакали...

ВСИЧКИ – Добре дошли!

КЪНЧО - Ние сме добре...

ВЕЛИЧКА - Имаме храна...

АНОМАЛИЯ – Телевизор...

РЕДОСЕЯЛКО – Тенискорт...

АСПАРУХ - Визитни картички...

ГЕНА - Антитерористичен отряд...

ЙОТА - Български кът...

ШАБАН - Българския кът отиде на кино. Тя нарочно го прави... да можех сега да и зашия един шамар.

ТОПУЗОВ - Не бива да има насилие, Шабан! Шишмане, моля те, това за българския кът трябва да се чуе потресающо от всички. Вземи го ти, пък Йота ще вземе следващата реплика! Хайде!

АНОМАЛИЯ – Скъпи...

ВЕЛИЧКА - Наши...

ГЕНА - Родни деца.

ВСИЧКИ – Добре дошли!

АСПАРУХ - Отдавна чакаме тази среща...

ШИШМАН - С неописуемо търпение и любов...

РЕДОСЕЯЛКО – Така както вие сте я чакали...

ВСИЧКИ – Добре дошли!

КЪНЧО - Ние сме добре...

ВЕЛИЧКА - Имаме храна...

АНОМАЛИЯ – Телевизор...

РЕДОСЕЯЛКО – Тенискорт...

АСПАРУХ - Визитни картички...

ГЕНА - Антитерористичен отряд...

ШИШМАН - Български кът...

ВСИЧКИ – Добре дошли!

ТОПУЗОВ - Браво, Йото, сега е много добре!

КЪНЧО - О, мощ небесна! О, земя!.. И още?
Да назова ли ада? Пфу! Сърце,

не се поддавай! Не старейте в миг
вий мишци! Дръжте се!... Да те забравя?
Аз ще те помня, о, нещастен дух,
докле блещука светлина в туй мое
объркано кълбо! Да те забравя?

ШАБАН - Г-н Топузов...

ТОПУЗОВ - Не бой се Шабане, това е Хамлет.

ШАБАН - Аз мислех, че е Кънчо.

ТОПУЗОВ - Пак е Кънчо, но в ролята на Хамлет.

ШАБАН - Рекох си, от соковете...

ТОПУЗОВ - Ти ме разрева, Кънчо! Толкова е ангажирано! Ти спасяваш Хамлет от вредно раздвоение, което триста – четиристотин години измъчва критиците. Ако беше жив Шекспир щеше да каже: “Аз нямам какво да кажа!” Браво, Кънчо! Край на репетицията! (всички излизат)

ШАБАН - Г-н Топузов, Кънчо като казваше онова място, и се подсмиваше...

ТОПУЗОВ - Забелязах го, мойто момче.

ШАБАН - Г-н Топузов, вече шест месеца не съм посягал на човек.

ТОПУЗОВ - Това е голям успех за тебе. Внимателно трябва.

ШАБАН - Отивам да поля тенискорта!

(Топузов пуска марш. Всички излизат на сцената.)

АНОМАЛИЯ – Защо ме измъчваш бе, Величке?

ЕВЕЛИЧКА – Остави ме да си гледам задълженията!

ГЕНА - Кънчо! Кънчо! (Носи кана и пишеща машина)

КЪНЧО - Тук съм, Гено!

ГЕНА - Пийни си, Кънчо!

КЪНЧО - Благодаря ти, Гено. Моят приятел, писателят Чудомир, казваше: “Няма нищо по – хубаво от сока... на другия ден.” (излиза)

АСПАРУХ - (носи гнездо) Вчера направих две под стряхата за лястовици. Това ще го сложа на комина за щъркели. Ех, какви щъркели има... С ей такива клюнове, като обувалки... (излиза)

ШАБАН - (минава) Отивам да поля тенискорта! (излиза)

УПРАВИТЕЛКАТА – Г-н Топузов, какво е това въодушевление в дома?

ЙОТА - Отивам да допиша писмото до космонавта.

УПРАВИТЕЛКАТА – Г-н Топузов, много ми се иска отпред на впода да напишем...

ТОПУЗОВ - Пишете! Пишете!

(Управителката излиза. Гена слага пишещата машина на масата. Влиза Шабан и носи сугиен в ръка.)

ШАБАН - На кого са тези тоалетки? На кого са тези тоалетки?

ГЕНА - Мои!

ШАБАН - Г-н Топузов, намерих ги на тенискорта, проснати на мрежата да съхнат.

ТОПУЗОВ - Не бива, Гено, това е скъпо съоръжение.

ГЕНА - Аз не знаех, че не е за това, г-н Топузов.

ТОПУЗОВ - Нищо, нищо. И от къде да знаеш? Някога от него се е ползувала само аристокрацията. Тенискорта трябва да се пази. Могат да дойдат гости, да го разгледат, да кажат” Интересно!”

ШАБАН - Иначе другите го разглеждат, г-н Топузов. Даже се чудят.

ТОПУЗОВ - Нека се чудят. Ние няма защо да крием нашите постижения. Поливаш ли го?

ШАБАН - И сутрин и вечер, г-н Топузов. Тоя тенискорт така ми е легнал на сърцето! Снощи сънувам маркуч, дебел маркуч от пет цола, и една струя, г-н Топузов! И като съм се вълнувал на сън, събуждам се вир – вода. Що не ме събуди – викам на жената – закъснях за тенискорта. Автобуса изтървах, пеша съм тичал до тука.

ГЕНА - Здравейте, г-н Топузов!

ТОПУЗОВ - Какво е това?

ГЕНА - Визитна картичка! Довечера каня на малко домашен рачел! Заповядайте и вие!

ЙОТА - Къде ги оставих моите?

ТОПУЗОВ - Защо са ти?

ЙОТА - Да дам и аз на Гена.

ТОПУЗОВ - Ти няма нужда. Гена те кани.

ЙОТА - Добре... Утре ще ти дам, Гено!

ТОПУЗОВ - Гено, ела малко при мене да уточним нещо по утрешните занимания. (Влизат в стаята му. Другите излизат.)

ЙОТА - Шабане, остани за малко! От сума време се каня, Шабане... Вземи!

ШАБАН - За какво ми даваш тия пари?

ЙОТА - От благодарност, дето ме удари, та проговорих. Десет лева са една риза ще си купиш...

ШАБАН - Моля ти се, Йото, да кажат после, че съм взел рушвет.

ЙОТА - Какъв рушвет за един шамар... Хайде вземи ги! Шабане, върни се. Знаеш ли какво това?... Дописка. Написала съм дописка да ти изкажа благодарност. Ще я изпратя във вестника.

ШАБАН - Йото, ела, ела! Вземи тия десет лева от мене, ама да не прашаш дописката... Вземи, вземи от мене... едни гуменки и един чембер да си купиш! Дай ми тая дописка.

ЙОТА - Щом не искаш... само че нека ми стои. Вечер си я чета, трогва ме и спя хубаво.

ШАБАН - На други не я чети!

ЙОТА - Е, хубава работа... нали сме наши...

ШАБАН - И си купи един чембер... (настрани) О! защо ми трябваше да ставам благороден!

(Излиза. Влизат Гена и Топузов. Гена имитира славей.)

ЙОТА - Гено, това е изкуство! Как го правиш?

ГЕНА - Само с въздух и чувство... г-н Топузов е влюбен в моя номер.

ЙОТА - Моля ти се направи го пак!

ГЕНА - Кокошка, пиленце и петел!

ЙОТА - Гено, дойде ми наум!... Сега, като каза кокошка, пиленце и ми дойде на ум за звездите... Отивам да довърша писмото до космонавта. (излиза)

РЕДОСЕЯЛКО – Мъчно ми е, г-н Топузов!

ТОПУЗОВ - Защо бай Редосеялко?

РЕДОСЕЯЛКО – Всички се ангажираха. Я Шишман какъв хубав български кът е направил! Гена, гледам, сокове прави всеки ден, от устата и птици излитат, няма да я чуеш вече да каже “мама му стара”, напротив, казва “с най – голямо удоволствие, Йота написала писмото до половината, Аномалия и Величка са готови за детективи, Кънчо декламира най – демонстративно, всеки прави нещо... бай Редосеялко – нищо...

ТОПУЗОВ - Аз ти бях казал, бай Редосеялко, за тебе най – благородното.

РЕДОСЕЯЛКО – Отговарям с кръвта си.

ТОПУЗОВ - Ти каза: кръв...

РЕДОСЕЯЛКО – Казах.

ТОПУЗОВ - Ще кажат: “Толкова хубави работи направихте, а кръводарител нямате.”

РЕДОСЕЯЛКО – Моля! Аз се чувствам много добре. Нямам нужда от кръв.

ТОПУЗОВ - Но друг има.

РЕДОСЕЯЛКО – Искате да кажете...

ТОПУЗОВ - Доброволно задължение! Помисли! Не в момента! Сега си потресен.

РЕДОСЕЯЛКО – Ще отида към тенискорта. Като го гледам и си мисля по – спокойно, понеже се разсейвам. (излиза)

(Влизат Аномалия, Гена и Величка.)

АНОМАЛИЯ – Г-н Топузов, вярно е! По – рано не ни правеше впечатление, но сега като четем за..... и вече сме почти сигурни. Човекоядка е!

ВЕЛИЧКА - Аз не съм още сигурна, г-н Топузов... Добро е момичето!

ТОПУЗОВ - Не бива да бъдем прекалено подозрителни... с мярка трябва. У някои човекодци има закон, когато изядат човек, след това му вземат името.

УПРАВИТЕЛКАТА – Г-н Топузов получи се отговор от Министерството на Народното здраве. Уредено е място в санаториума. Ето и карта... Подпис, печат... Много съм ви задължена г-н Топузов. Бях загубила всяка надежда, а надеждата крепи човека.

ТОПУЗОВ - По – рано надеждата крепеше, а сега вуйчото крепи надеждата. Само че аз не съм вуйчо, нали?...

УПРАВИТЕЛКАТА – Вие с вашата духовитост, г-н Топузов. (излиза)

ВЕЛИЧКА - Милата женица, толкова е добричка... От радост ще и изгорят бушоните.

ГЕНА - Бушоните вече не изгарят, г-н Топузов.

ТОПУЗОВ - Ела, Гено, да уточним нещо по утрешните занимания. (Влизат в стаята му.)

АНОМАЛИЯ – Защо ме измъчваш, Величке?

ВЕЛИЧКА - Тиме измъчваш.

АНОМАЛИЯ – Виждаш ли... и двете се измъчваме. А като кажеш и на двете ще ни олекне.

ВЕЛИЧКА - Казах ти... какво искаш още?

АНОМАЛИЯ – Как не те е грях. Хляб съм ти давала...

ВЕЛИЧКА - Не викай! Срамота е!

АНОМАЛИЯ – Ще викам! Целия дом ще събера! Нерви не ми останаха вече! Чуваш ли? За последен път те питам: спа ли с него? Говори!

ВЕЛИЧКА - Спах!

АНОМАЛИЯ – (прегръща я) Благодаря ти, благодаря ти Величке! Най – после! Олекна ми! Вече не се чувствам грешна пред него! (излизат)

ТОПУЗОВ - Какво има, Шабане?

ШАБАН - Не бойте се, г-н Топузов... Аз ги разбирам тия работи...

ТОПУЗОВ - Какви работи?

ШАБАН - Г-н Топузов, Величка си призна, спала е! Г-н Топузов, много ми е добре.

ТОПУЗОВ - От какво?

ШАБАН - От това дете дойдохте. По – рано живеех като животно. Биех ги и след това ми се гадеше. А сега ми е сладко. То било като небетшекера.

ТОПУЗОВ - Кое?

ШАБАН - По – рано, Кънчо каже нещо , аз музашия един шамар. Сега каже, аз кажа “моля” и го кажа на вас. И ми става по – леко. Много съм подлаган аз на занемаряване и презрение. Прост човек бях. Много ви благодаря, г-н Топузов, за превъзпитанието.

ТОПУЗОВ - За възпитанието... Превъзпитание е когато един възпитан човек го възпитават втори път.

ШАБАН - Аз втори път не искам.

ТОПУЗОВ - Шабане, кажи ми какво значи “прангула”?

ШАБАН - Нищо не значи, г-н Топузов.

ТОПУЗОВ - А “шминга”?

ШАБАН - То е като “варток”. Пак нищо не значи. Измислил съм ги тия думи за стряскане. Преди години, когато бях млад, прочетох в един вестник: “трансатлантически координати”... и се уплаших. По – рано им казвах: “спите като порове”... нищо... понеже знаят какво е пор. Сега като им кажа, че спят като “прангули”, плашат се и стават на време.

ТОПУЗОВ - Ти, Шабане, можеш да постигнеш много в този живот! “Прангула”... “шминга”... “варток”.(излиза)

ШАБАН - О, колко съм доволен от своя жребий!

ЙОТА - Шабане! Моля ти се сега няма да ми откажеш! Взemi десет лева да си купиш една риза.

ШАБАН - Ти дописката чете ли я някому?

ЙОТА - Не съм. Довърших я! Днес ще я пратя! Ще те прочуя аз тебе!

ШАБАН - Йото, ела, ела! Виж какво...Взemi тия десет лева от мене. И ми дай дописката! Ако ме уважаваш и ако си ми наистина благодарна, че те излекувах, взemi! Аз съм скромен човек, има да се червя, като ме покажат във вестника. А пък така вечер ще си четем дописката с жената, ще плачем и ще те споменаваме. Дай сега дописката.

ЙОТА - Добре сине, щом ще те трогва, взemi! Да е жив и здрав, г-н Топузов, нов живот започнахме. (излиза)

ШАБАН - (чете) “Наричам се Йота Станкова, бивша телефонистка, настояща пенсионерка. От малка мечтая да кореспондирам с космонавт.”... Какво ми е дала тая лудата... Какъв космонавт? Море не е луда тя, щом ми взе десетте лева!... Ах, вартока му с варток! Ах, да беше преди!... Мамка им и обноски! Що не си живеем естествено? Кажe ти някой така мазно, мазно: “Г-н Шабан, аз тебе много те ценя”, ти му зашиваш един шамар и всичко се разбира. Сега и аз трябва да му кажа “И аз много те ценя” и цяла нощ се премяташ и мислиш, тоя що ми го рече това? Таман разбереш, почнеш да се питаш: ами аз що му го рекох така... Премяташ се в кревата като Хамлет и на сутринта току някой друг рече: “Абе вчера го видях Шабан. Нищо му нямаше.” Мамка им инфаркти, от шамар не стават, от обноски ли стават? (излиза)

ГЕНА - (влиза) Много интересно, нали?

АНОМАЛИЯ – Кое?

ГЕНА - Кое?... Питай де, какво се повърташ.

АНОМАЛИЯ – Аз не се повъртам, аз минавам.

ГЕНА - Мама му стара, малко като се издигне човек, и започват да минават покрай него с най – голямо удоволствие.

АНОМАЛИЯ – Госпожо Гено, аз съм толкова дискретна... И се чудя от къде знаят всички?

ГЕНА - Аномалийо, знаят ли всички?

АНОМАЛИЯ – Знаят.

ГЕНА - Леле какви сте!

АНОМАЛИЯ – Кажете ми нещо за г-н Топузов за мене... Тя е бивша, кажи, но е скъсала безвъзвратно и много споделя нашия живот... На нея, кажи, може да се разчита даже повече, защото е гузна...(излиза)

ТОПУЗОВ - (влиза) Гено, до къде бяхме стигнали?

ГЕНА - До спадането на долара. “ През последните 18 месеца курсът на долара според официални данни е спаднал с 11% спрямо японската йена...

РЕДОСЕЯЛКО – Извинявайте! (излиза)

ТОПУЗОВ - Гено, защо?... Аз ти казах, че трябва да бъдеш осторожна. Нашата връзка е потресающа. Ако се разбере, аз вече няма да бъда “г-н Топузов”! Ти ще бъдеш едно обикновена Гена. Искаш ли да бъдеш обикновена Гена?

ГЕНА - За нищо на света!

ТОПУЗОВ - Споделяла ли си с някого?

ГЕНА - Да не съм луда. “ През последните 18 месеца курсът на долара според официални данни...

АНОМАЛИЯ - Извинявайте! (излиза)

ВЕЛИЧКА - (влиза) Извинявайте!

ТОПУЗОВ - Почакай, Величке!... Знаем... неудобно ти е... то си е ваша лична работа с Редосеялко...

ВЕЛИЧКА - Г-н Топузов, ние нищо лошо не сме направили...

ТОПУЗОВ - Не казвам това... Но ние сме колекти. Имаш дъщеря, зет, внуче... какво ще кажат другите? Нима Гена не може да поиска същото? Би ли допуснала ти, Гено, подобна дейност?

ГЕНА - За нищо на света!

ТОПУЗОВ - Над всички нас стои интересът на този дом, който е дал приют на нашето нещастие. Ние трябва да съхраним това нещастие за пример и да го предадем на онези, които ще дойдат след нас... Не плачи! Знаем, че ти ме разбра...

ШИШМАН - (влиза) Не бе, тя била келнерка и направила удар с един клиент...

РЕДОСЕЯЛКО – От бакшиша?

ШИШМАН - Оженила се за него... голям шеф от външната търговия бил. После пък животът му нанесъл на него удар. И си викам: много е силен животът, сигурно има някой зад гърба му.

ГЕНА - Защо озадачаваш бе, Шишо? Какво като съм била келнерка?

ШИШМАН - Ааа, Гено, аз пък не те видях... Моля ти се... В автобуса разправяше един тази история...

ГЕНА - Озадачаваш ти... зевзек си ти... щото зевзекът, нали... може и луд да е... маани го него... Силен бил животът, защото някой бил стоял зад гърба му. Стои я! Ама не смееш да питаш кой!

РЕДОСЕЯЛКО – Кой?

ГЕНА - Смъртта. Животът е силен, защото зад гърба му стои смъртта. Хайде сега върви да правиш гнезда!

ШИШМАН - Прави впечатление, Гено, че си инелигентна.

ГЕНА - Книжки съм чела... за живота, за разлика от тебе, който си чел само книгата на живота. И син изучих... Вещо лице! Знаеш ли какво е това нещо лице?

ШИШМАН - Не знам Гено.

ГЕНА - Вещото лице има право на заключение... голяма работа! Покажи например на подсъдимия един паралелепипед и го питай: "Какво е това?". Той отговаря: "Тухла"... Питат вещото лице и то рече:"Това е паралелепипед!" И тогава оня отива в затвора, понеже се разбира, че е лъгал.

ШИШМАН - Фаворитка!

ГЕНА - Не го знам какво значи... но тебе те знам с най – голямо удоволствие. И внимавай, когато озадачаваш! (излиза плачейки)

ТОПУЗОВ - От сума време, Шишмане, те наблюдавам. Не вземаш участие в нашия живот. Подмяташ... Знаем какво искаш. Не искаш да забравиш за брат си Кунчо. А аз да забравя жена си, така ли? За оная потресающа история ние сме платили и двамата. Сега сме квит! Ти друго не забравяй! Тая къща съм я построил аз. Тя е моя! И ти сега живееш в моята къща! (излиза)

ШИШМАН - Обърква... Едно се питам: кой е тоя човек?

РЕДОСЕЯЛКО – Как кой е? Нали го познаваш от едно време?

ШИШМАН - Да не би пък да не е той? Едно време, като се обеси брат ми, той се отказа от вилата. Това си имашех обяснение... Сега тоя човек няма обяснение.

РЕДОСЕЯЛКО – Защо се получава така?

ТОПУЗОВ - (влиза) Сега ще ти обясня!

РЕДОСЕЯЛКО – Гледай го сега как се появява. Аз не мога да се появявам така.

ТОПУЗОВ - Всеки човек задава въпроси – или на друг човек, или на себе си. Преди малко ти попита:"Защо се получава така?" Това обаче не е въпрос, защото не може да му се отговори. Въпросът трябва да се задава така, че да може да му се отговори, и то правилно. Например аз те питам:"Ти защо обичаш г-н Топузов?"

ШИШМАН - Че той може да не те обича?

ТОПУЗОВ - Това не е отговор на моя въпрос. Аз го питам не дали ме обича, а защо ме обича? По този начин въпроса е зададен правилно. Тогава и отговорът ще бъде правилен. Ето например един неправилен въпрос: "Смяташ ли, че Редосеялко трябва да живее в една стая, а Топузов в тристаен апартамент?"... Как въпросът ще стане правилен? Ето така: "Защо се налага г-н Топузов да живее в тристаен апартамент?" Отговор: "На г-н Топузов се налага да живее в тристаен апартамент за това, защото..." и се излагат причините.

ШИШМАН - А ако се налага на г-н Редосеялко да живее в тристаен апартамент, тогава как се задава въпросът?

ТОПУЗОВ - Ето така: "Защо на Редосеялко не се налага да живее в тристаен апартамент?" Следва отговор: "... Не се налага за това, защото..." и се излагат причините... Учете се да мислите правилно. (излиза)

РЕДОСЕЯЛКО – Обърква...

ШИШМАН - Величка иде... аз ще изляза!

РЕДОСЕЯЛКО – Величке!

ВЕЛИЧКА - Не мога повече... И без тебе не мога, но и с тебе не мога. Грехота е... Шушукат... И г-н Топузов каза, че е неморално да пренебрегваме нашето нещастие...

РЕДОСЕЯЛКО – А на тоя Топузов... Такива като него изнервят хората... Той ще ме учи на приличие... с Гена...

ВЕЛИЧКА - Остави я Гена, то си е за нея... Ако ме обичаш, пусни ме! През задния двор...(тръгва)

РЕДОСЕЯЛКО – Величке!

ВЕЛИЧКА - Защо си без фланела?... Иди да си сложиш фланелата! Сбогом!

РЕДОСЕЯЛКО – Защо се връщаш?

ВЕЛИЧКА - Отведнъж ми дойде наум, че няма къде да отида...

РЕДОСЕЯЛКО – Величке...

ЙОТА - (влизат всички) Величке имаш писмо!

УПРАВИТЕЛКАТА – Писмо... Първото писмо от откриването на дома.

АНОМАЛИЯ – Прочети го, Величке.

ВЕЛИЧКА - Прочети го ти.

АНОМАЛИЯ – (чете) Мила мамо, Днес, като останах малко свободна, реших да ти се обадя с това кратко писъмце... Ако питаш за нас, ние сме добре. Ти как си? Октавиан още е директор. Много го уважават, сигурно ще го издигнат още. ДАниела е вече първи клас и се учи много добре. Взима уроци по френски, а също така и по цигулка. Вчера си е решила уравнението на Лоренц, само с една грешка, но учителката и каза, че за Лоренц това няма значение.

ЙОТА - (чете) Въобще много ни е умничка Даниела. Записахме я в балетна школа, а също така и в кръжока "Сръчни ръце", където тя е направила

проект на Айфеловата кула, толкова сполучлив, че учителката каза, че може да се използва и за птицеферма.

РЕДОСЕЯЛКО – (чете) Всеки ден ти плете фланела с дълъг ръкав, защото, казва, на баба ще и бъде студено през зимата. Баща и пък вечер тайно разплита плетката, та да не я изплете много бързо, т.е. да се обучава по – дълго...

ШИШМАН - (чете) Всеки ден пита:”кога ще си дойде баба от панаир”, щото тя знае, че ти си отишла на паира в Бяла Слатина преди три години и ние всеки ден я лъжем, че си изпуснала влака да се върнеш. Но вчера дойде и каза: “Вие ме лъжете, че баба е изпуснала влака, нашият град няма гара...”

УПРАВИТЕЛКАТА – (чете) Все чакаме да се поразширим, та да си дойдеш, че Даниела да си послуша бабини сладки приказки, щото Лоренц, Лоренц, ама без бабини приказки. Приеми нашите най – мили поздравии, пази се, храни се. Ние не сме те забравили, всяка вечер мислим за тебе и ни е много, много мъчно. Целуваме те всички! Твоя дъщеря – Василка.”

(Затъмнине. Чува се взрив. След взрива гласове в тъмнината.)

ГЛАСОВЕ - Помощ!
Спасявайте се кой където може!
Лягайте по посока на взрива!
Противогази!
Домът се събаря!
Къде е противогазът?
Колеги, запазете самообладание!
Лягайте всички!

ТОПУЗОВ - (осветление) Достатъчно! Изплашихте се, нали? Няма нищо страшно. Лошото е само, че вие неправилно и хаотично сте усвоили материала. Това беше една пробна тревога.

ВЕЛИЧКА - Г-н Топузов, защо ни плашите?

АНОМАЛИЯ – Защо не казахте, че е проба, г-н Топузов?

РЕДОСЕЯЛКО – Сега ми няма обувката...

ГЕНА - Ето ти обувката! (на нейния крак) Докато бях отдолу, през цялото време някой ме обуваше...

РЕДОСЕЯЛКО – Аз съм бил... мислил съм, че мене си обувам.

ГЕНА - А моята къде е?

РЕДОСЕЯЛКО – Аз не съм те събувал.

ГЕНА - А къде ми е обувката?

РЕДОСЕЯЛКО – Отде да знам?

ТОПУЗОВ - Защо плачеш, Йото?

(Йота обяснява, че отново не може да говори)

УПРАВИТЕЛКАТА – Йота не може да говори!

ГЕНА - Г-н Топузов, мене ме е страх непрекъснато.

АНОМАЛИЯ - Г-н Топузов, ще има ли война?

ВЕЛИЧКА - Г-н Топузов, защо ни плашите?

ШИШМАН - Колеги! Между нас има идиоти!

ТОПУЗОВ - Какво?

ШИШМАН - Сам се обади.

ТОПУЗОВ - Къде са Кънчо и Редосеялко? Искам да дам отпор пред всички.

ШАБАН - Г-н Топузов, бай Редосеялко го не знаем къде е, а Кънчо го разпояват.

ТОПУЗОВ - Какво правят с Кънчо?

ШАБАН - Криеше си ракията в тръбата на топлопровода. Не са го видели, като е бил вътре, и заварчиците са го запоили. Сега отпояват тръбата. Всеки момент ще бъде спасен.

ШИШМАН - Чухте ли добре, че тук има идиот?

ГЕНА - Тук няма идиоти, Шишмане!

ТОПУЗОВ - Кой си ти бе?

ШИШМАН - Аз съм Шишман. Имам 50 лв. пенсия и се гордея, че я имам. Ти с какво се гордееш?

ТОПУЗОВ - Слушай, Шишманов!

ШИШМАН - Не съм Шишманов, Шишман. Чиновник не съм бил, няма защо да ми слагаш презиме!

ШАБАН - Да го ударя ли?

ТОПУЗОВ - Вие, колеги, защо мълчите? Г-жо управител?

УПРАВИТЕЛКАТА – Не бива, бай Шишмане!

ШИШМАН - (хвърля визитните си картички) Ето ти визитните картички!

ТОПУЗОВ - За отплата ли? За всичко, което направих за вас?

ШИШМАН - Ти превърна старческия дом в лудница.

ГЕНА - Шишмане, мама му стара, защо говориш така?

ТОПУЗОВ - Колеги!... Това е невроза... няма идиот между нас.

ШИШМАН - Как да няма? А ти кой си? Кажи, кой си ти, самозванец?

ТОПУЗОВ - Аз – самозванец? Аз – самозванец!

ШИШМАН - Ти. Да не би пък някой да те е избрал?

ТОПУЗОВ - Така значи... аз самозванец... Ех, колеги, колеги! А вие мълчите... колко малко е трябвало... Добре... Аз си отивам. Не съжалявам, че съм мислил и рабитил с вас... Сбогом! (тръгва)

АНОМАЛИЯ – Не! Г-н Топузов!

ГЕНА - Не го пускаме!

УПРАВИТЕЛКАТА – Не бива, г-н Топузов, това е недоразумение.

РЕДОСЕЯЛКО – Шишмане, не пъди човека, той е нещастен.

ТОПУЗОВ - Аз не съм нещастен, аз съм горд! Пуснете ме!

АНОМАЛИЯ – За нищо на света!

ГЕНА - Г-н Топузов, аз лично те моля от мое име!

АНОМАЛИЯ – Не ни напущайте, г-н Топузов!

РЕДОСЕЯЛКО – Шишмане, нека стои! Грехота е!

ТОПУЗОВ - Оставете ме! Или аз, или той!

ШИШМАН - Ти!

ТОПУЗОВ - Сбогом!

УПРАВИТЕЛКАТА – Никой няма да си отива! За мене това е катастрофа!

ШИШМАН - Г-жо управител, запазете достойнство!

УПРАВИТЕЛКАТА – Достойнство!... Аз съм управителка на старчески дом.

Мене са ме назначили, за да зависите от мене. Това значи, че на мене са ми дали твърде много в този живот, за да нямам достойнство.

Г-н Топузов, не си отивайте! Ще ме уволнят за несправяне с работата.

(Влизат Кънчо и Редосеялко. Кънчо подпира Редосеялко)

ШАБАН - Кънчо го разпоиха!

КЪНЧО - Кънчо го разпоиха, но бай Редосеялко...

УПРАВИТЕЛКАТА – Какво ти е, бай Редосеялко? Сърцето?

РЕДОСЕЯЛКО – Не е сърцето!... Кръв дадох!

УПРАВИТЕЛКАТА – Каква кръв?

РЕДОСЕЯЛКО – Аз съм кръводарител!

УПРАВИТЕЛКАТА – Как така без да знаем? На кого я даде?

РЕДОСЕЯЛКО – Долу в града...

ШИШМАН - Кой те накара?

ГЕНА - Той го накара.

ТОПУЗОВ - Ех, Гено, каква хубава предателка стана.

ГЕНА - Аз не съм предателка, аз се изпуснах.

ТОПУЗОВ - Изпускането в неподходящ момент се казва предателство.

ШИШМАН - Аз казах ли ви, че тук има идиот? Само че след малко няма да го има!

ТОПУЗОВ - Назад!

ШИШМАН - Върни на Редосеялко тия триста грама или ще източа твоята цялата.

ТОПУЗОВ - Колеги, чувате ли? За триста грама кръв! Защо мълчите?

АНОМАЛИЯ – Защото сме потресени.

ТОПУЗОВ - Вие сте потресени, а той е герой! Така ли?

ШИШМАН - Е, за това мога да те убия! Кого обиждаш ти бе? Кого наричаш герой? За какво? За това, за дето съм се хилил през цялото време ли? Аз съм зевзек, а не герой.

ТОПУЗОВ - За триста грама кръв! Жертви – хитреци... Жертвите повярвали в мене. Защо? Защото ви убедих! А защо вие, добричките, се убедихте? Защо вие се убедихте?

ШИШМАН - Сега ще ти отговоря. (стреля с пушката)

ТОПУЗОВ - Едно дело не може да бъде убито с куршум, Шишмане! Остави тая гордост в българския кът! Принципите не ги лови куршум. Моят принцип е: когато падне построена бесилка, дори и да не увисне на нея човек, тя трябва да се пази, защото иначе въпроса остава висещ. А висещият въпрос е по – важен от висещия човек. И помни, че ще дойде време за реванш!

ШИШМАН - Реванш? От кого искаш реванш? От старческия дом? Какво общо имаме ние?

АНОМАЛИЯ – Нямаме нищо обща.

ТОПУЗОВ - Имаме. Обща е нашата старост!

ШИШМАН - Нашата старост не е обща. Аз не съм стар. Ти си стар.

ТОПУЗОВ - И какво ще убиеш? Един стар романтик? Е, добре... аз искам прошка!

КЪНЧО - Ние не искаме прошка, а отмъщение!

ТОПУЗОВ - Значи нито прощавате, нито искате прошка. Искате отмъщение? Ами ако не бяха те разпоили бе, Кънчо, как щеше да си отмъстиш? Ами ако те беше подкарала топлата вода като торпила из тръбата, докато задръстиш някой радиатор? Щеше да станеш световно известен – първият артист, загинал в радиатор. И аз щях да се пукна от завист. Нали? Хайде сега, унищожете ме! Преди това искам само да ви кажа – един унищожен човек е бъдещ герой. Унищожете ме!

ШИШМАН - Колеги, аз съм объркан! Наистина може да стане герой... Дали да поемем риска!

ТОПУЗОВ - Защо? Защо мене? Аз съм само кожа и кости!

ГЕНА - Г-н Топузов, какво ви е?

ТОПУЗОВ - Човекоядката...

АНОМАЛИЯ – Няма човекоядка, г-н Топузов.

ТОПУЗОВ - Защо танцува?

КЪНЧО - Дойде време призракт да вижда призраци.

ТОПУЗОВ - Колеги, аз съм като вас... аз ви обичам... Не ми ли вярвате? Чудо ли искате да направя, за да ми повярвате, че съм като вас? Да ви кажа, че ей сега ще стане земетресение и ако наистина стане, тогава ли ще ми повярвате?

АНОМАЛИЯ – Земетресение!

ГЕНА - Мама му стара, наистина е земетресение!

КЪНЧО - Какво става в тоя дом? Защо ме бутате бе, колеги?

РЕДОСЕЯЛКО – Земетресение, Кънчо!

АНОМАЛИЯ – Бягайте всички навън! Това е краят!

(Всички излизат. Остава само Топузов. Влиза Шабан.)

ШАБАН - Г-н Топузов, защо стоите тука? Земересение има!

ТОПУЗОВ - Няма никакво земересение, Шабяне...

ШАБАН - Г-н Топузов, имаше... и аз го усетих.

ТОПУЗОВ - Сторило ти се е, Шабане... Няма земересение. Земересенията стават рядко. Няма, няма, мойто момче...

(Всички се връщат.)

АНОМАЛИЯ – Г-н Топузов, вие тука ли стояхте?

ТОПУЗОВ - Защо?

ВЕЛИЧКА - Имаше земересение.

ТОПУЗОВ - Никакво земересение не е имало... Нали, Шабане?

ВЕЛИЧКА - Всико се клатеше много...

ТОПУЗОВ - Сторило ви се е... понеже казах "земересение"...

ГЕНА - И на мене така... като че ли не се клатеше всичко.

ТОПУЗОВ - Сигурно вятър ще е било...

ШАБАН - Вятър, вятър... вятър имаше...

УПРАВИТЕЛКАТА – (влиза) Гостите идат!

ГЕЧО - (влиза) Тате!

ШИШМАН - Сине!

ГЕЧО - Силно ли го усетихте при вас?

ШИШМАН - Кое?

ГЕЧО - Земересението... Целият автобус се олюля...

ШИШМАН - Сине, имаше ли, или нямаше... каквото ти кажеш...

ГЕЧО - Имаше, тате, но мина... нали сме живи и здрави...

ШИШМАН - Живи и здрави сме... само ти ли идеш? Нямаше ли други в автобуса?

ГЕЧО - Нямаше, тате, нямаше. Само аз бях... Как е храната?

ШИШМАН - Добре е хланата. Ти как си?

ГЕЧО - И аз съм добре... Добре ви хранят, нали?

ШИШМАН - Добре, добре... Ех, сине, рекох си, няма начин Гечо да не дойде!
Как е унуката?

ГЕЧО - Добре е... значи храната е добре?

ШИШМАН - Добре ни хранят...

ТОПУЗОВ - Деца! Мили деца! Заповядайте! Заемете местата си! Сядайте!
Много се радваме, че дойдохте... Има столове за всички.

КЪНЧО - Тоя пак ще се измъкне!

ТОПУЗОВ - Скъпи, наши, родни деца! Наша гордост и радост! Добре дошли! Отдавна чакаме ние тая среща с неописуемо търпение и любов,

така както и вие сте я чакали. Ние сме добре. Имаме храна, телевизор, тенискорт, визитни картички, български кът, имаме всичко. Ние сме добре, мили деца. Вие как сте? Бъдете тихи и добри и не се съпротивлявайте, мислете за децата си както ние мислим за вас. За вас е целият смисъл на старческият ни живот. заради вас сме търпели несгоди, обиди и лишения, заради вас понякога сме изглеждали недостойни хора. Вие трябва да се гордеете с вашия баща! От него аз научих много! Благодаря ти, Шишмане братко!

КЪНЧО - Тоя се измъкна.

РЕДОСЕЯЛКО – Потресающ човек.

ТОПУЗОВ - Колко е хубаво, нали, Шишмане?

ШИШМАН - Хубаво е...

ТОПУЗОВ - А сега... Мили деца, започва нашата художествена програма във ваша чест. В големия град вие сте забравили гласа на птиците и животните, които огласяха някога вашето детство. Сега Гена ще ви върне към сладките дни на детството чрез имитацията на птичи гласове. Тази имитация е истинска. (хваща се за сърцето и умира)

АНОМАЛИЯ – Какво ви е, г-н Топузов!

ВЕЛИЧКА - Аномалия го уби с поглед!

АНОМАЛИЯ – Аз исках да го утеша!

РЕДОСЕЯЛКО – Много е тихо.

ШИШМАН - Топузов се успокои.

КЪНЧО - Голяма пакост стана в старческия дом.

РЕДОСЕЯЛКО – Ние какво ще правим сега като го няма? Старческия дом вече няма смисъл.

ГЕНА - Аз съм виновна, аз го предадох.

АНОМАЛИЯ – Колеги, какво ще правим? Господи!

РЕДОСЕЯЛКО – Не гледай към бушоните! (осветлението угасва)

АНОМАЛИЯ – Драснете кибрит!

АСПРУХ - Ето ти кибрит.

РЕДОСЕЯЛКО – Къде го?

АСПРУХ - В ръката ми.

РЕДОСЕЯЛКО – Къде ти е ръката?

АСПРУХ - Ето я.

РЕДОСЕЯЛКО – Не я виждам! Драсни клечка, какво друсаш тая кутийка.

АСПРУХ - Дръж!

РЕДОСЕЯЛКО – Напипах я.

АСПРУХ - Пъпката е от другата страна.

РЕДОСЕЯЛКО – Няма пъпка.

КЪНЧО - Вземи друга клечка!

РЕДОСИЯЛКО – И тая няма!

АСПРУХ - Виж друга!

РЕДОСЕЯЛКО – И тая е без пъпка! И тая няма! И тая няма!

АСПАРУХ – Дай кибрита на мене!

РЕДОСЕЯЛКО – Няма повече клечки.

АНОМАЛИЯ – Господи, ще полудея!

РЕДОСЕЯЛКО – Напипах го! Готово! (светва)